Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 213. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го СЕРПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 213. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 14, 1952. VOL. LX.

НОВА АТОМОВА ФАБРИКА КОШТОМ ПОНАД БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ

Вашингтон. — Щоб запобігти совєтській загрозі перевищити Америку в виробі атомових бомб, федеральна Комісія Атомової Енергії оголосила, що приступає до побудови нової фабрики коштом $1,200,000,000 у південній частині стейту Огайо, тобто в повіті Пайк, у віддалі 22 миль від Портсмут і 80 миль від Сінсіннаті. Робітні й лябораторії фабрики будуть побудовані на 6,500 акрах землі, з якої треба буде ще усунути деякі оселі. Там будуть виробляти атомову силу з звичайного урану У-238, який переміняють на газовий уран 235. На викінчення проєкту потрібно чотири роки часу. Коли буде скінчена будова, у ній будуть вживати 400,000 кільоватів з теперішньої електрівні, а до неї додадуть ще нових 1,800,000 кільоватів. Побудова вимагатиме праці 30,000 робітників у найвищім розгоні, хоч пересічно будуть затруднювати по 17,000 робітників річно.

Найновіший придiл з $1,200,000,000 дасть разом суму $3,500,000,000, що їх видадуть на розгорнення підприємств для збільшення атомової сили впродовж двох тільки років. Розбудова на великі розміри почалася після того, як през. Труман, проголосив дня 23 вересня 1949 р., що Совєти найшли тайну виробу атомової бомби і так покінчилася американська монополія посідання атомової тайни. Нові атомові робітні в Огайо сповнятимуть ті самі обов'язки, що робітні в Овк Ридж, Тенн. З уваги, що серед населення панує переконання, що атомові заводи це небезпека для околиці, Комісія Атомової Енергії заявляє, що від атомової фабрики нема більшої небезпеки ніж від звичайних інших фабрик. При цій нагоді комісія пояснює в загальним накресленні, що це таке уран 235 і уран 238, щоб довести, що нема небезпеки радіювання зі шкодою для здоров'я люди.

Американська Федерація Праці не підтримує Стівенсона

Атлантик Ситі. — Американська Федерація Праці не буде підтримувати публічно губ. Стівенсона як демократичного кандидата на президента, хоч 95 відсотків Групи Політичного Освідомлення А. Ф. П. стоїть за його вибір. Це тому, що А.Ф.П. від 28 років придержується засади, щоб не забирати голосу в справі кандидатів на найвищі політичні становища. Це ствержено на нарадах екзекутивної ради А.Ф.П., які саме тут відбуваються. На нарадах піднято питання перевести переговори з кандидатом Республіканської партії ген. Айзенгавером, щоб дійти з ним до побозуміння в справі знесення закону Тефта-Гартлі.

Місто Ню Йорк дістає 1600 нових поліціянтів

Ню Йорк. — Посадник міста Вінсент Імпеллітері оголосив, що поліційний департамент дістане 1,600 нових поліціянтів, щоб посилити патрулювання вулиць на окраїнах міста, парків і густо заселених передмість. Це сталося внаслідок раз-ураз повторюваних нападів на людей на підземних залізницях, в парках та в приватних мешканнях. Посадник згадав про звіт кримінального бюра в справі зросту кількости злочинів у Ню Йорку в поточнім році, одначе заявив, що це тільки статистика, а зрештою в цьому нема нічого нового. Дотеперішня сила поліції виносила 18,393 людей, отже на 1,454 менше ніж повинно бути, тому прийняття нових патрульменів це тільки доповнення належного стану поліції. Майор твердить, що від часу обняття урядування він додав уже 2,617 нових поліціянтів до міської служби.

Підземна річка загрозою для домів у Філаделфії

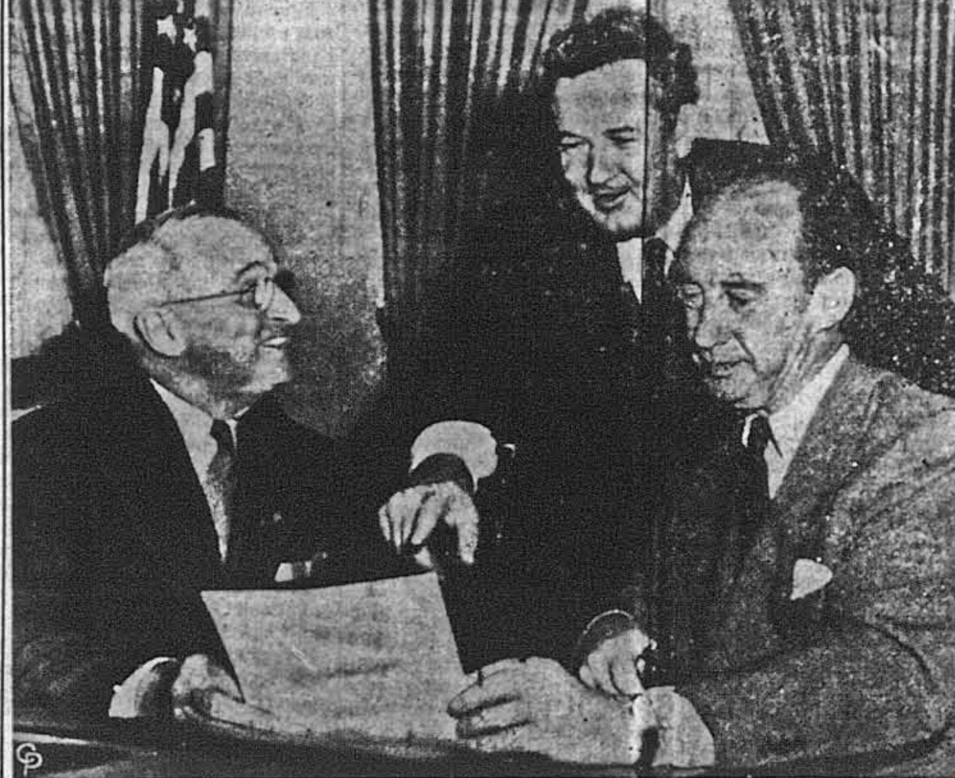
Філаделфія. — В наслідок недавніх дощів повстало вижолоблення в підземній каналізації при вулиці Сансом між 43 і 44 вулицями, де колишня річка переплинає підземним каналом, а на її верхньому склепінню побудовані доми. У вижолобленні пропало вантажне авто, одно звичайне авто і почали валитися ганки 28 домів, яким грозить теж завалення під землю. Щоб ці доми рятувати, посадник міста Джозеф С. Кларк, післав цілу валку робітників, які добудовують для них підпори. Яких 300 мешканців з тих домів мусіли вибратися і їм дав тимчасове приміщення Червоний Хрест. Робітники й інженери вживають всяких засобів, щоб урятувати доми від ями, яка тимчасом розширилася на 175 стіп. Поліційний комісар Тамес Дж. Гіббонс думає, що будинки будуть врятовані, якщо не буде більше дощів.

НЕ ВИЯВЛЕНО ПЛЯНІВ, УЛОЖЕНИХ НА РОЗМОВІ СТІВЕНСОНА З ТРУМАНОМ

Вашингтон. — Після покінчення розмов губ. Адлея Стівенсона з през. Труманом у Білому Домі появився комунікат, що предметом розмов була передвиборча кампанія, одначе не сказано, яку ролю гратиме у ній през. Труман. Оба співрозмовці погодилися на тому пункті, що праця в бюрі Стівенсона в Спрінгфілд, у стейті Ілиной, і в головній демократичній квартирі в Вашингтоні, має бути ведена на підставі порозуміння. Для втримування гармонії губернатор згодився прийняти до своєї праці прибічників през. Трумана, а саме Клейтона Прічі й Дейвида Белл; які будуть посередниками між Білим Домом і Краєвим Демократичним Комітетом. За те Стівенсон прийняв до свого штабу директора радієвих програм з Краєвого Комітету, Кеннета Фая.

З Денвер, у стейті Колорадо, де находиться головна квартира республіканського кандидата Двайта Д. Айзенгавера, оповіщено, що Айзенгавер і республіканський кандидат на віцепрезидента сен. Річард М. Ніксон, окремо заявили, що Стівенсон стоїть під контролею теперішньої адміністрації отже й самого президента Трумана, тому перебирає на себе відповідальність за невдачі, помилки й лихі вчинки цієї адміністрації й Демократичної партії. Крім того Айзенгавер стверджав, що передавання урядових інформацій про напрями закордонної політики кандидатові Демократичної партії, не було на місці.

СТІВЕНСОН І СПАРКМЕН НА НАРАДАХ В БІЛОМУ ДОМІ

Демократичний кандидат на президента країни, губернатор Едлі Стівенсон (зправа) з Илиной, та кандидат на заступника президента, сенатор Джан Спаркмен з Алабами, були запрошені президентом Труманом до Білого Дому та відбули з ним наради в справі демократичної виборчої кампанії. Опісля обидва кандидати були поінформовані про положення в Кореї та про національну безпеку.

Іран на списку критичних країн у департаменті стейту

Вашингтон. — Як тільки секретар стейту Дін Ачесон повернувся з Гавайських островів, з конференції Австралії, Нової Зеляндії і ЗДА в справі створення організації оборони Південного Пацифіку, він відразу взявся за наладнання справи Середнього Сходу. Одначе цю справу в площині можна б розглядати, як безнадійну. Іде тепер не про те, щоб наладнати іранськo-англійський нафтовий спір, але, щоб недопустити, щоб Іран став черговою жертвою совєтських інтриг і перейти під Залізну Заслону. Іранська нафта була довгі часи предметом торгів, щоб забезпечити її постачання для західних країн. З цим зв'язані були надії недопустити до загарбання Ірану Совєтами, бо в такому випадкові Совєти здійснили б віковію мрію російських царів, дістатися до Індійського океану, а з тим і до загарбання цілої низки середньо-східних і близько-східних країн. Вашингтон і Лондон розуміють, що положення розпачливе тому, що в Ірані нема сильної влади, а теперішній диктатор Ірану Моссадек попав у неволю свого Національного Фронту, в якому діють якісь підпольні сили. Шлях до втримання Ірану по цім боці Залізної Заслони веде таки через іранські нафтові джерела і премієр Моссадек думає, що американська заплата за нафту висотою 50 мільйонів, замість британської, може втримати Іран по боці Заходу. Одначе Америка не спішиться давати своїх грошей, бо це порушило б рівновагу інших арабських країн, які й собі зажадали б американських долярів. Як Лондон, так і Вашингтон тримаються ще останньої нитки, щоб не допустити Ірану до самознищення, а з цим і до світової катастрофи.

Виявлено винного у катастрофі „Гобсона"

Вашингтон. — Після довгого дохождження в справі морської катастрофи під час якої затонув винищувач мін „Гобсон", виявлено, що відповідальність за нещастя падає на шкіпера „Гобсона" Вільяма Тірні, що загинув під час катастрофи. Його розпорядження під час маневрів трагічної ночі окреслено, як помилкові. Морський суд, що розглядав цю справу, оправдав решту командного складу потонулого судна, як живих, так і загинулих. „Гобсон" затонув у квітні, коли під час морських маневрів у дорозі до Сердземного моря, він зударився з літаконосцем „Васп" і, розтятий надвоє, пішов моментально на дно. Тоді з-поміж 237 осіб залоги „Гобсона" загинуло 176.

Червоні Ню-йоркського давн-тавну протестують . . .

Ню Йорк. — Червоним в східній частині (Іст Сайд-і) нюйоркського давн тавну від деякого часу не ведеться. Раніше їхня горстка використовувала довколишні парки та вулиці на свої мітінги і пропагандивні зібрання та на агітацію і поширювання комуністичних брехнів між місцевим різнонаціональним населенням, яке, виходилоб, має вже досить тої комуністичної агітки і виганяє червоних із своїх околиць. Втративши для тих цілей „пролетарський парк" біля евені „А", комуністи були зберегли ще свій стратегічний „мостовий причілок" на перехресті евені „А" і 7-мої вулиці. Там відбувалися ще їхні мітінги під фірмою Американської Партії Праці, зарахованої в урядовому виказі до „підривних організацій". Але й там вже не щастить, як це виказують події від мітінгів в дні 31-го липня і 7-го серпня. Під час першого мітінгу група червоних, влаштувавши собі там „трибуну", почала лаяти Америку, її Президента, засуджувати американську оборону Кореї і т. п. Тоді з недалечкого приміщення Посту Американських Ветеранів вийшла група молодих людей, вивела з ладу голосник та свистами і окликами реагувала на комуністичні промови. Це зібрало велику масу довколишніх мешканців, які і розбили комуністичне віче, потурбувавши поодиноких червоних. В другому випадку комуністи поширювали летючки „в обороні вільного слова", в яких — як це вже повідомлено — накидуються теж на „імпортованих українських фашистів". Тепер УЦВ повідомляють про низку інших протестів та домагань „захисту вільного слова" для підривних агентів, заповідаючи м. ін., що Американська Партія Праці приготовляє на день 21-го серпня „масовий мітінг" на розі 7-мої вулиці і евеню „А", на якому протестуватимуть проти „фашистських вихваток" тих, що вже мають досить комуністичного базікання. При цій нагоді АПП „роздасть 25,000 листівок в англійській, єврейській і українській мовах".

Втікач з Чехії бачив у в'язниці єп. Гойдича

З Мюнхена надійшла вістка, що її подала тут американська преса про те, що один з втікачів з Чехії бачив у в'язниці українського єпископа Павла Гойдича. Ярослав Бурек, що недавно прибув з-поза залізної заслони, оповів, що він втік з в'язниці разом з Джаном Гвастою. Перебувавши у в'язниці, Бурек бачив, серед інших в'язнів, трьох єпископів і трьох чеських генералів. Одним з тих трьох єпископів був єпископ Греко-Кат. Церкви Павло Гойдич, що його інформатор окреслює, як єпископа „греко-православного". Як відомо єп. Гойдич був останнім владикою української Греко-Кат. Церкви, що ще перебував на волі. Він був заарештований під закидом співпраці з українськими націоналістами й, після того, відомості про нього перервались. Бурек не згадує в якій в'язниці він бачив владику Гойдича, але тому, що Гваста перебував у в'язниці в Леопольдові недалеко Братиславі, то, можна припускати, що мученик-єпископ відбуває саме там свою кару.

КОРЕЙСЬКІ ЧЕРВОНІ ПОТВЕРДЖУЮТЬ ВЕЛИКІ ВТРАТИ ВІД БОМБАРДУВАННЯ

Токіо. — Корейські комуністи вже довше не могли скривати великих втрат, яких вони зазнають від постійного і методичного бомбардування з боку аліянтської авіяції, хоча й намагаються надати цим втратам інший характер. Комуно - китайська пейпінська радіовисильня вчора повідомила, що під час налету аліянтської авіяції на північно-корейську столицю Пйонгянг скинено понад 500 бомб на „житлові райони", у висліді чого було знищених 676 домів та згинуло понад 1,000 „цивільних" осіб. В аліянтському повідомленні про цей налет сказано, що аліянтські літаки збомбардували і розгромили сконцентровану в околиці міста валку ворожих вантажних автомашин з військом та воєнним устаткуванням. Крім того, ще заки почалися масові налети аліянтської авіяції на північно-корейські міста, аліянтське командування відступило від засад модерної стратегії про несподівані напади і дослівно проголосило „іду на вас!", попереджуючи цивільне населення про те, котрі міста будуть бомбардовані та домагаючись їх евакуації. Бомбардування продовжується, але це досі ще не змінило комуністичної тактики на переговорах в Панмунджом, на яких червоні своїм безкомпромісовим домаганням примусової репатріяції всіх полонених саботують позитивний вислід переговорів. Самі переговори, після короткої зустрічі минулого понеділка знову відложено.

ЗДА пригадують Совєтам про австрійський пакт

Вашингтон. — Державний департамент закликав СССР відповісти на предложення про скорочений договір з Австрією, яке було переслано Совєтам ще 13 березня цього року. Тоді три західні великодержави переслали Совєтам ноти в справі Австрії, на які досі не надійшло жодної відповіді. Запит державного департаменту підтримали однозвучні звернення Англії і Франції, в яких висловлюється сподівання, що совєтська мовчанка не означає ухилення совєтського уряду від приречень, що їх зложили союзники, підписавши Московську декляраціію 1 листопада 1943 р. Московська деклярація стверджувала факт гітлерівського насилля над Австрією та прирікала відновлення свободи й незалежности Австрії, негайно після того, як німецька окупація буде знищена. Тому, що довготривалі переговори; які велися поміж союзниками в справі Австрії не давали бажаного результату, то ЗДА, Англія і Франція вислали Совєтам 13 березня ноти з пропозицією підписати скорочений договір, який у вісьмох пунктах охоплював головні підстави самостійного існування Австрії.

Новий адміністраційний поділ Східної Німеччини

Берлін. — Комуністична Східна Німеччина закінчила першу фазу суцільної реорганізації своєї внутрішньої адміністрації, переведеної цілком на совєтський лад та з виразною метою повної централізації адміністраційної контролі. Традиційні дотеперішні п'ять провінцій-країн (лянд) скасовано, встановлюючи на їх місце 14 областей (бецірк), на чолі кожної з яких стоїть випробуваний і довідчений та відданий Москві комуніст. Кожна з областей має назву свого головного міста, подібно як це є в Совєтському Союзі. Разом з тим переведено повну реорганізацію теж нижчих адміністраційних одиниць, аж до сіл включно. Цею реорганізацією цілком змінено традиційний адміністраційний поділ країни, який існував там від найдавніших часів та перетривав не тільки гітлерівщину, але й дві світові війни.

Помер перший співак Метрополітен Опери Рікардо Мартін

Ню Йорк. — Рікардо Мартін, перший американський тенор, що співав в Метрополітен Опері, помер після довгої недуги в 77 році життя. Він походив з Гопкінсвіл, у стейті Кентокі. Перший його виступ був в міській опері в Нант, у Франції, в 1904 р. Наступного року він виїхав на гостинні виступи до Верони, в Італії і тут перемінив своє перше ім'я Гю Вайтфілд на італійське Рікардо. До нюйоркської Метрополітен опери заанґажував його управитель опери Гайнрих Конрайд на сезон 1907-1908. Його роля була Фавста в опері „Мефістофеле" Бойта, в якій ролю Маргарити грала Джеральдина Феррар.

ЗАХІД ПРОПОНУЄ НОВІ РОЗМОВИ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Три західні великодержави: Злучені Держави Америки, Британія і Франція, запропонували вчора в Об'єднаних Націях нові розмови між „п'ятьма великими" та низку регіональних конференцій, скерованих на обмеження військової сили поодиноких країн і на виключення атомової зброї на випадок війни. Проте, до своїх пропозицій, видвигнених в розбросневій комісії Об'єднаних Націй, західні великодержави додали деякі передумови, які — по думці дипломатів — виключають можливість, щоб на них погодився Совєтський Союз. До тих передумов належить головно вимога, щоб Совєтський Союз прийняв спеціяльні пропозиції щодо обмежень збройних сил великодержав, як це західні країни видвигнули в травні цього року. Згідно з цим західним пляном, збройні сили Злучених Держав Америки, Совєтського Союзу і Китаю мали б бути обмежені до півтора мільйона вояків в кожній з тих країн. Британія і Франція мали б право вдержувати не більше як 700,000 до 800,000 вояків. Совєтський Союз вже раніше відкинув ці пропозиції та домагався обмеження збройних сил великодержав на одну третю частину їхнього теперішнього стану. Тому, що Совєтський Союз має сьогодні найбільшу кількість вояків, обмеження совєтської армії на одну третю частину все ще залишило б Совєтам правдоподібно більше війська, ніж його має будь-яка із західних країн сьогодні без обмежень. В нових західних пропозиціях залишено одвертим теж питання, який Китай, націоналістичний чи комуністичний, мав би право брати участь в розбросневих нарадах, називаючи тільки „Китай", без точнішого означення якій. Опісля речник Злучених Держав виснив, що говорячи про конференцію „п'ятьох великих", західні великодержави думають про тих представників, які мають постійне місце в Раді Безпеки О.Н., отже в цьому випадку мова про націоналний Китай. Проте, один з делегатів заявив, що „коли настане час, що Схід і Захід погодяться на серйозні розмови в справі розззброєння, тоді може прийти й до порозуміння відносно Китаю. В дипломатичних колах вважають, що наглою зміною свого дотеперішнього становища та пропозицією, щоб розмови в справі роззброєння і заборони атомової зброї перенести з розбросневої комісії О.Н. на великодержавне форум, західні країни намагаються переломити „мертву точку", яка існує в цій справі вже від шістьох років.

Европейські країни проти дворічної військової служби

Париж. — Представники шістьох европейських країн, що творять европейську оборонну спільноту із спільною европейською армією, виявили виразну опозицію до продовження військової служби до 24 місяців, як це передучора домагався встановити аліянтський головний командувач в Европі ген. Метью Риджвей. Проти продовження військової служби виступила головно Бельгія, роблячи це під напором публічної опінії. Але теж представники Франції та Італії заявили, що вони можуть виконати свою вишкільну програму цього року в рямцях дотеперішньої 18-місячної військової служби. Своє становище вони виправдують потребою робочих рук в однаково важливій для оборони індустрії.

Моссадек поліпшує долю селян

Тегеран, Іран. — Прем'єр Моссадек вніс вносок до нижчої палати парляменту, щоб 20 відсотків цьогорічних зборів на полях великих іранських поміщиків віддати селянам. Д-р Баггаї, заступник прем'єра, уже перевів ухвалу в парляменті, що 15% збіжжя мають дістати селяни. Ще має відбутися третє читання цього законопроєкту і прем'єр домагається, щоб цей відсоток підвищити до 20. Також іранський шах Мохаммед Різа Паглеві думає про поліпшення долі своїх селян. В його палаці збиралися 55 представників 600 селянських родин, які працюють на шахових полях в одинадцяти селах, і шах наділив тих 600 родин землею, що має бути першим кроком до великої земельної реформи в Ірані. Одночасно проголошено, що в половині вересня зорганізують банк з капіталом 1,000,000 долярів який має давати позички селянам, що дістануть землю від шаха. Фонди ЗДА, що їх дістає Іран на основі четвертого пункту програми, складуть половину капіталу цього банку, решта американських допомогових грошей підуть на організацію школи, в якій будуть учитися інспектори, що мають наглядати над правильним здійсненням земельної реформи в 2,167 селах, в яких находяться шахові земельні господарства.

МОЖЛИВІСТЬ ОБОРОННОГО ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ЮГОСЛАВІЄЮ І ГРЕЦІЄЮ

Блед, Югославія. — Білгородська радіовисильня вчора повідомила, що впродовж вересня цього року група високих старшин югославської армії відвідає Грецію та грецьку армію. В повідомленні не подано жадних вияснень щодо причин і цілей цих відвідин, але в поінформованих колах вважають, що югославський уряд робить це з метою перевірити можливості неформального військового порозуміння між Югославією і Грецією для тіснішої оборонної співпраці між обидвома країнами на випадок совєтської агресії на Балканах. В тих же поінформованих колах виключають тепер можливість будь-якого формального військового аліянсу між Югославією і Грецією, але рівночасно стверджують, що спільність інтересів під час загрози має далеко більшу силу і вартість ніж будь-який паперовий документ. Натомість в офіційних югославських колах тепер одверто говориться про можливості і необхідність не так формальної, як радше „тихої", але фактичної військової співпраці з Грецією, бо обидві країни однаково загрожені можливістю совєтського або сателітського нападу. Так само вважається, що військове співпраця між Грецією і Югославією диктується не тільки совєтською загрозою, але й географічним положенням обох країн, які становлять одну стратегічну цілість. Незважаючи на те, що відвідини югославських старшин в Греції не матимуть на меті формального військового або оборонного договору, та це вихід югославської армії з абсолютної ізоляції, в яку вона була попала після зірвання з Москвою.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

Недільне видання:

На рік у ЗДА	$3.75	На рік у Канаді	$4.25
На пів року у ЗДА	$2.00	На пів року в Канаді	$2.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТЕПЛЕ СЛОВО ЗГАДКИ

Відходять від нас один за одним старі наші іміґранти, імена яких можна було вичитувати в українській пресі при кожній збірці на народні потреби десятками років. Покидають нас ті, що були учасниками національних маніфестацій, що замолоду співали в хорі, брали участь в аматорських виставах і були підпорою своїх церков, народних домів, клюбів і т. п. Подекуди доходить уже до того, що навіть нема вже нікого, щоб знав про справжній вклад Покійного в наше народне життя. Вдержався ще тільки добрий старий звичай, який довго пропаґував наш часопис, щоб не було ні одного випадку згадки за добрі діла Покійних теж і без останньої збірки на народну ціль при його Поминках. Тільки там, де діти та внуки відійшли від нашого життя, там і цього нема. Тоді тільки відділовий секретар з обов'язку подає ще коротку згадку про таку людину, яка була добрим сином чи доброю дочкою свого народу та мала найкращі заміри виховати в такому самому дусі і своїх дітей, що за все те вже забули.

За останні роки дуже прорідились ряди старих працівників на місцях. Їхні місця починають займати поволі кращі сили з нашої нової іміґрації. Але назагал тих нових сил ще мало. Вони активніші в тих організаціях, що їх тут самі потворили. До того чимало між ними ще й сьогодні таких, що не заплачені тим, чого доконали ті звичайні наші люди, про яких згадується в коротких посмертних згадках.

Про тих, що займали визначні становища в старому краю, а яких забирає нам смерть, появляються час від часу ширші згадки в газетах про їхні добрі, а часом і великі та славні діла. Це добре! Таких людей нам в Америці бракувало, як думати про стару іміґрацію. Проте було тут багато вірних синів та доньок рідної землі, що, як могли і знали, усім серцем змагали до цього, щоб творити і втримувати українське життя в Америці.

Мало хто сьогодні завдає собі труду прочитати дещо з минулого, щоб пізнати, в яких важких обставинах те життя творилось, бож були дуже низькі заробітні платні, хронічне безробіття і дискримінація, на яку був постійно виставлений наш іміґрант, шукаючи кращої праці. А треба було не тільки самому жити, але й до дому слати допомогу, сплачувати довг і т. п. Багато, дуже багато пережила стара іміґрація і чимало лиха зазнала вже до цього часу, заки діждалася першого священника і першого студента-інтеліґента. Проте свого вона доконала, прочистила свої ряди з усього сміття, відсепарувалась від москвофільсько-мадяронської гнилі й створила те, що відоме як українська етнічна група в Америці, що має тут добре й чесне ім'я. Праця української іміґрації в користь Рідного Краю тривае уже довгі десятки років. Без тих Союзових „мітинґів" (а теж й інших!), на які так нераз нарікаємо, не було б тої активности, яку виявляла стара іміґрація. Через них в працю був втягнений загал. Якби не було цього, то не були б можливі потім і такі українські маніфестації, що стягали і по 40,000 людей. Робочий день і втрата заробітку не могли бути тоді перешкодою для нікого в такому ділі, якого „справа вимагала". До того ж були ще й краяни, що добре пильнували, як хто себе веде. Ніхто не хотів, щоб до рідного села писали, якого то „патріота" має село в Америці!

Хай тих кілька слів буде грудкою рідної землі киненої на могили тих старих іміґрантів, що залишають нас тихо й без гомону, хоч у свій час, кожен з них був на свій лад діяльним і жертволюбивим і щиро підтримував свою рідну українську справу.

М. Д.

19 ТОЧОК

До характерних особливостей українського суспільства належить, що ми не любимо читати звітів. Не любимо цікавитись тим, що вже було. Не цікавимось також тим, що уже є. Нам давай чогось нового. Переважно — боротьби. Політичної, культурної, літературної, особистої. В боротьбі ми — горимо. Але коли боротьба скінчилася, — баста! — ми вже в той бік і не дивимось. Боремось чи змагаємось за університет, але коли вибороли чи поставили, то спитайте першого-ліпшого громадянина, які ж в тому університеті факультети, — стисне плечима. Те йому вже не цікаве, — давай щось нового.

У „Свободі" недавно закінчено друком звіт з діяльности Українського Конгресового Комітету за час від 4 до 5 Конгресу, що його виготовив і виголосив на 5 Конгресі п. Дмитро Галичин, що діючий Заступник Голови УКК. Звіт дуже цікавий і важливий, але при тім ґрунтовний і обширний. Бо й справді, — матеріялу набралось дуже багато. Друковано звіт частинами аж у 14 числах „Свободи". І от — ми переконані, що добрих 50% читачів „Свободи" його не читали. Власне, тому, що це звіт „з минулого" та ще й до того — такий „великий". Натомість, не раз у припадковій зустрічі чи десь за пивом, почуєш: та що той ваш Комітет, — та він нічого не робить! Треба зробити те, і те, а ви, там, спите!

І навіть не встигнеш щось відповісти, — така мова категорична й резолютна!

Існує оповідання про одного короля та його придворного комедіянта — карлика. Ото, раз поспорилися король з карликом, — якої професії у світі найбільше. І твердив карлик, що лікарів, а король, що ні. Не вірив і з того сміявся: бо ж це є найтрудніша наука. На ранок карлик зав'язав собі щоку і подався з дому до королівського палацу. На воротях до королівського двору сидів сторож. Питає: а що вам таке? — Та зуби болять! — Зуби болять? Проста штука: полощіть сіллю! Иде карлик далі. Віжить через двір королівський кухар. — Чому зав'язався? — Та зуби болять! — Зуби болять? Проста штука: прикладай глину! Иде карлик далі, вступає до палацу. Тут в кожнім покою когось зустрічає: дверника, покоївку, економа, королівських радників — і жадного не було, щоб чогось йому від зубів не порадив. Так дійшов аж до короля. І той, побачивши обв'язаного карлика, також негайно дав йому пораду.

А тоді карлик розповів королеві цілу історію і обоє багато сміялись: король переконався, що найбільше у світі лікарів, — той найтрудніної професії.

Ось так, приблизно, у нас, в українській політиці. Ми дуже радо критикуємо й подаємо рецепти. Швидко і експромтом! Раз-два — і справа ясна!..

Боже борони! Але ми за серйозне, ділове й відповідальне відношення до справи.

32 роки тому, по трагічному відступі з України, коли Державний Центр опинився в Тарнові, Головний Отаман С. Петлюра дав ініціятиву до створення передпарляменту, що звався тоді — Рада Республіки.

В передпарляменті було біля 60 депутатів, — представників укр. політичних партій та організацій. Справа визвольної боротьби була тоді свіжа, болюча і пекуча, а ми, депутати, були молоді й запальні. Через те дебати були гарячі і ґрунтувалися не тільки на об'єктивних даних, як на голих міркуваннях і пристрастях. Але одним із впливових депутатів Ради Республіки був тоді покійний Михайло Корчинський. Видатний правник і мудра людина.

І він то гостро обрушився на деяких молодих депутатів, що з апломбом виступали, забирали час і говорили несерйозно: — Ні, ви тільки подумайте: коли я справді політик, то я мушу денно переглянути хоч пів десятка часописів: українських, російських, польських та бодай по одній з Льондону і Парижу. Але ж він, бідний, і краківського „Курієра" не бачив, а преться на трибуну!

— — — — —

Що ж, значить ми проти порад, проти участи громадян у політичному житті?!

А при чому ж тут „19 точок"?

Хочеться пояснити. Хоч звіт п. Дм. Галичина розсягний, але в останньому сутті („Свобода", за 30 липня ц. р., ч. 198) автор у 19 точках зібрав і стисло виложив ще найголовніше, що протягом останніх двох літ Конгресовий Комітет робив, чим займається тепер і які з того виникають завдання на майбутнє.

Ми, власне, за найширшу участь громадянства в роботі Конгресового Комітету.

Але щоби та участь була корисна і доцільна, необхідно уважно перестудіювати тих 19 точок.

Це — підсумок минулого і програма на майбутнє.

І тільки базуючись на ній, можна логічно й послідовно поглиблювати і поширювати ті речі, які розпочато і пропонувати те нове, чого програма не передбачає...

Світозор Драгоманов

Федералізм західної Европи поступає вперед

Ратифікація Пляну Шумана, тобто Трактату „Европейської Спільноти вугілля і сталі", шістьома парляментами Західної Европи (Бельгії, Франції, Федеральної Західньої Німеччини, Італії і Голляндії), що стала фактом, — це подія першорядної ваги в справі консолідації Західної Европи перед загрозою московського імперіялістичного і національного тоталітаризму. У всіх парляментах ратифікацію було ухвалено подавляючою більшістю голосів. Проти неї голосували засаднично комуністичні п'ятиколонники Кремля, а також реакційні партії Франції і Німеччини. В малих державах, як Бельгія, Люксембурґ, Голляндія, а також в Італії ратифікація пройшла більшістю понад ¾ голосів.

Таким чином „Европейська Спільнота вугілля і сталі", як підвалина промисловости для 6-ти держав нині вже факт, себто новий діючий член в европейському господарському організмі. Тепер відбуваються підготовчі заходи для створення „авторитету", який керуватиме Спільнотою і контролюватиме її виконавчий орган. Це перші конкретні кроки для федералізації Европи, тобто для сполуки її з узгляднениям і шануванням різноманітностей її частин — суверенних держав і утворенням наддержавного організму, отже досягнення федералістичної ідеї як найпослідовнішої форми і суті демократії.

„Европейська Спільнота вугілля і сталі" — втілення тої ідеї в площині господарській. Дальшим кроком поширення і поглиблення федералістичної ідеї в Західній Европі має бути створення політичного „авторитету".

Ми вже повідомляли, що Виконавчий Комітет „Европейського Руху", громадської організації, висловився за скликання Европейських Установчих Зборів, які мають заложити підвалини Західно-Европейської Федеральної держави. Виконавчий Комітет після цього був прийнятий президентом французької республіки В. Оріолем, який заявив, що він підтримуватиме постулят скликання Европейської Конституанти для шести країн, які пристали до Пляну Шумана. В такому ж дусі висловився і міністер закордонних справ Франції Роберт Шуман.

Тепер маємо новий доказ поступу. На засіданні Консультативної Асамблеї Ради Европи в Страсбурзі, що відбулося недавно, президент її де Ментон виголосив декларацію такого змісту:

„Підписання трактату, що закладає Европейську оборонну Спільноту, ратифікація Пляну Шумана, позиція зайнята Великобританією на засадах тісної військової, господарської і політичної асоціяції з континентальною спільнотою, яка твориться, приписують і дозволяють встановлення европейського політичного авторитету.

Страсбурська Асамблея це зрозуміла і висловила побажання, щоб заходи для встановлення політичної спільноти були прискорені. . ."

Я радію, що на протязі місяця після ухвали Асамблеї в Страсбурзі деякі уряди вже зайняли позицію в сприятливому напрямі. Здійснення пропозиції, яка цілковито відповідає вимогам нинішнього моменту, здається мені „на майбутнє забезпечене.

Запровадження в життя цієї резолюції Асамблеї дасть шістьом країнам потрібні ґарантії і заповнить таким чином найважливіші недотягнення договору про оборонну Спільноту.

Консультативна Асамблея водночас ствердила, що Великобританія повинна бути асоційована не тільки до Континентальної Спільноти, але вже від тепер до творення цієї Спільноти.

Маніфестація бажання тісної асоціяції Великобританії з Континентальною Спільнотою в площині політичній була великою новиною останньої сесії Асамблеї: п. Нютінг, заступник пана Ідена, з приводу створення европейського політичного авторитету зробив таку заяву: „Ми живо хочемо бути асоційовані до цієї праці і підтримувати тісні взаємини з цим авторитетом, як тільки він буде створений".

Вартість цієї нової британської співпраці буде повністю оцінена шістьома урядами країн-членів континентальної спільноти, коли вони вирішуватимуть справу процедури для швидшої реалізації політичного авторитету.

Рямки Ради Европи дадуть процедуру, яка полегшить Великобританії і іншим европейським країнам повну можливу співпрацю".

Далі президент Страсбурзької Ради Европи відзначив, що Рада Европи не обмежилася тим, що подала суґґестію: вже почалося вивчення проекту Політичної Спільноти. Постійна Комісія доручила генеральному секретареві Ради Европи призначити і скликати знавців правників. Для цього призначені: Деус, бельгійський сенатор і професор Лієжського університету; Аґо, професор римського й міляньского університетів; Ройтер з Ахенського й Ридер з Франкфуртського університетів. Ці знавці відбули засідання в Парижі на початку липня. Крім того Постійна Комісія Асамблеї створила спеціяльний Комітет, який, використавши працю знавців, має подати доповідь про проєкт Політичної Спільноти 6-ти західно-европейських держав.

Зараз же після ухвали шести міністрів Пляну Шумана Постійна Комісія буде готова вжити належних заходів щодо скликання спеціяльного засідання Европейської Асамблеї, яка має розробити проєкт Европейської Політичної Спільноти.

Як повідомило вже радіо, міністри 6-ти країн Шуманового Пляну, або інакше „Спільноти важкої промисловости" вже відбули засідання в Парижі. Вони призначили членів керівництва цієї Спільноти в кількості 9-ти: головою призначено представника Франції Жана Монне, першим заступником — Франца Етцеля, члена Християнсько-демократичної партії і голову господарського комітету німецького бундестаґу. Осідком керівництва призначено місто Люксембурґ.

Таким чином зроблено новий важливий крок вперед в справі федералізації Західної Европи, за яким природно буде зроблений дальший крок, як заявив президент Дорадчої Асамблеї Ради Европи, крок до створення політичного авторитету шести країн, а далі і всіх країн Західної Европи, що входять до Ради Европи. Цей крок в напрямі федералізації підтверджує рішучість західно-европейських господарчих чинників в консолідації творчих сил народів шести держав перед загрозою зі Сходу Европи. Саме жива федералізація в протилежність мертвлячій централізації, яку запроваджує на Сході Европи Кремль, запорука оборони вільного світу.

Треба тільки дивуватися, що чуються голоси, які вважають федералізацію Західньої Европи „присмерком" її, „визволенням" людини з рамок державних обов'язків. Якраз навпаки: федералізація аж ніяк не „визволяє" людину від державних обов'язків, а дає їй можливість взяти на себе ще обов'язки і щодо ширшої спільноти в її інтересах. Мало того — федералізація ґарантує свободу людини від замахів всяких тоталітаристів. На жаль, не всякому дано це зрозуміти.

Микола Очерет

Немає меж у ненависті

Відбувся П'ятий Конгрес Американських Українців і багато американських часописів, як і часописи інших країн вільного світу, присвятили цій події чимало уваги. Писалось про подиву гідний спротив українського народу російському імперіялізмові, що тягнеться ось уже три століття, писалось про участь в цьому конгресі видатних американських політиків, писалось про масовість цього конгресу, що репрезентував понад півтора мільйона українців, які тепер живуть в Злучених Державах, але від і ніхто не писав нічого образливого для українців, бо це люди, що високо ставлять добру славу і честь свого і кожного народу земної кулі. Сумним виключенням з цього є часописи російської еміґрації. Тут в кожному слові про цей конгрес вкладена звіряча ненависть до успіхів української спільноти, до всіх учасників конгресу, до видатних американських політичних діячів, які брали безпосередню участь в роботах конгресу — дістається всім, але найбільше старій українській іміґрації, бо ж саме вона своїми мозолистими руками створила можливості для буйного розвитку української справи на вільній американській землі. Саме вона ознайомила Америку з нашими традиціями, звичаями та культурними набуванями. Саме вона сприяла розголосу і ширенню доброї слави про наш нарід, про нашу Батьківщину. І саме цього ій не можуть простити російські нашій старій іміґрації, саме тому стара наша іміґрація користується звірячою ненавистю з боку росіян. Ось перед нами стаття, що вмідрукувана в „Новом Русском Слове" за 4 серпня під назвою: „К украинскому конгрессу". Прочитали б ми ту статтю і промовчали б. Але автор вжив найдорожче нам слово „український" в заголовку статті і саме це заставило взяти перо в руки, бо кожний хто вживає це слово мусить знати, що людей для яких це слово є найдорожче і мусить обережно поводитись з цим словом. Всякий хто пише про українські справи повинен пам'ятати, що буковинці, галичани, лемки, гуцули, кубанці, наддніпрянці, подоляки, волиняки це все українці, що бандерівці, мельниківці, гетьманці, уддівці, уердепівці — це все українські політичні групи і різняться вони лише шляхами, що йдуть до одної мети — вільної, незалежної України, а тому мусить, повторюємо, обережно поводитись з найдорожчим для них словом. Далі слід не забувати, що всякий хто береться про щось писати, мусить мати хоч елементарну увагу про що він думає писати. Автор статті не маючи зеленого поняття про українські справи, не розбираючись навіть в термінології цього питання в заголовку пише: „К украинскому конгрессу", а в статті цей конгрес називає „галицким конгрессом", — тому маємо термінологічну саламаху. Але це дрібниця, бо автор далі має нахабство „поучати" видатних американських політичних діячів, які висловлювали своє захоплення з безкомпромісової боротьби українського народу проти російського імперіялізму. Чого вартий хоча б такий абзац статті: „Хто чув і читав пропаґандивні промови і статті Розенберга і Геббельса, тому не може не кинутись у вічі дивовижна схожість цих промов з промовами американських безвідповідальних американських політичних діячів по національному питанні". Нам зараз же пригадується передова „Правди", яка друкується в Москві. „Американці позичають свою ідеологію у Гітлера — це ідеологія людожерів". Така тепер „генеральна лінія партії". Чи така теж і в автора статті?

Дуже характерний є ще такий абзац статті: „Так, пригноблення комуністами населення на Україні є, але пригноблюють населення свої ж українці — комуністи..." Тож забув автор, що жодного українця за все існування партії в Політбюро не було, як ніколи не було на Україні генерального секретаря КП (б)У українця. Навіть сама назва партії Комуністична Партія (большевиків) України виключає наявність там українців, бо не Українська Комуністична Партія, а комуністична партія московських большевиків на Україні, російської провінції.

Можна б подумати, що автор малограмотний російський іміґрант. Але так було не. Росіяни, з давньої чи нової еміґрації, вживають з розмислом усіх неправд, коли їм це потрібне, щоб вдарити усіх тих, що симпатизують з визвольним рухом українського народу. Так є і в цьому випадку, коли російський іміґрант накидається уже не тільки на українців, але й на високих державних мужів-американців за їх теплі слова, звернене в бік поневоленого українського народу.

ЦЕРКВА, ЩО її БУДУВАЛИ 21 РІК

Бруклинський тижневик „Теблет" надрукував довше пояснення до світлини прегарної української католицької церкви у Кукс Крік в Манітобі в Канаді, якої посвячення відбулося 4 серпня 1952 при п'ятитисячній масі вірних та в присутності Архиєпископа Ладики і Єпископів Германюка і Робореццього. Ця „найкраща стилево" церква являється одночасно і найбільшою українською католицькою церквою на американському континенті. Вона висока на 103 стіп, довга на 140, а ширина на 100 стіп і має сім бань. Її зачали будувати 1931 року, коли в касі було тільки 3,300 доларів, та общинки парафіян, що будуть добровільно працювати та жертвувати на матеріял на будову. Зачав її будувати отець Филип Руг, що є одночасно і архітектом, і вся будова, коли б порахувати працю і ввесь матеріял, вартує 500,000 до 600,000 долярів. В ній є 1000 сидячих місць, і вона носить ім'я церкви св. Івана Хрестителя. На посвяченні був прем'єр провінції Манітоби Д. Л. Кембелл.

Часопис „СВОБОДА" повинен знаходитись в кожній українській хаті.

І. Людим

Нові прізвища — давні теми

ПОЕЗІЯ МОЛОДИХ В УССР

Великий збірник „Альманах Молодих", що вийшов у Києві в 1951 році під редакцією Бичка, Збанацького, Ле, Новиченка й Тичини приносить багато імен літературного дорослу УССР. Серед них лише три жінки, а решта, — 49 — юнаки. Співвідношення дивне, якщо прийняти недавно рекламоване вивищення жінки в СССР, що його тепер занехано, як занехано багато гасел перших років „нової доби людства".

Якщо відкинути вимушене, то виявляється, що українська підсовєтська молодь в своїй основі незрушена. Ані комуністичне виховання, ані війни, переселення, ані увесь внутрішній й зовнішній терор, що зачис над їхньою молодістю, не можуть вирвати любови до своєї землі. І самі вірші присвячені своїй країні найтеплійші, з нотками безсумнівної поезії:

> Зелені весни, небо голубе,
> І клекіт гроз, і райдуга
> [у тиші...
> О, краю мій, я так люблю
> [тебе,
> Що над усе ти серцю
> [наймиліший!
> (В. Омельченко)

Слова ті тим щиріші, що навіть назвати свою країну вони не сміють, після сумного досвіду Сосюри й інших, й у великім збірнику на 308 сторінок тяжко відшукати слово „Україна", хіба у віршах, де вихваляються Сталіна.

Україна всюди. Непомітно просякає між рядками молодих поетів і письменників. Про неї говорять не тільки, оспівуючи красу хліборобської, але й фабрично-міської країни:

> Тротуари видзвонюють
> [кроки,
> Вечір зорі коприв засвітив...
> Я іду, молодий карookий,
> І несу океан почуттів.
>
> У вечірніх вогнях
> [золотистих
> Рідне місто моє молоде.
> І неначе не я йду крізь
> [місто,
> Наче місто крізь мене іде.
> (Г. Бойко)

Вчителями молодих лишились й досі ранні Бажан та Сосюра й не змінюють того відмінні мотиви зміненого побуту. У молодих головний мотив поле, збіжжя, праця хлібороба й для хлібороба:

> Поле й поле...
> Ні кінця, ні краю.
> А на полі —
> море урожаю,
> А на полі — дозріва
> [пшениця,
> Наче сон, мій брате,
> наче сниться,
> Поле й поле...
> Золоте жито.
> Труд людський у колос
> [перелито,
> А на полі —
> ячмені вусаті.
> Значить буде щастя
> [в нашій хаті.
> (Д. Луценко)

Орошувальні праці на півдні — частий мотив творчости:

> Бач, від спеки земля
> [порудла...
> Тут і зробим сьогодні
> [привал.
> Добре ще б закурити
> [до діла
> Цигарок „Біломорський
> [канал".
> Аж зубами скрегоче
> [лопатка.
> В землю в'їлися свердел
> [зубці,
> І нова брезентова палатка
> Лопотить на сухім вітерці...
> (Олесь Жолудь)

Але забезпечується треба. Тож неухильно треба писати безконечні славослови Сталінові, опікунові України:

> Ти в праці міцнила,
> Ти в праці зростала,
> Про тебе, як батько
> [піклується Сталін
> В осліваній, рідній столиці
> [Москві.
> (Д. Луценко)

або:

> Товаришу Сталін! Часом
> [здається,
> Мова наша надто проста —
> Скільки років виношую
> [в серці
> Вам ненаписаного листа.
> (В. Негода)

Зрештою оспівування Сталіна й Москви — невідклична передумова існування в Україні, так як уміщування в кожнім числі його портретів, передумова виходу кожного журналу.

Сталін — це невідклична необхідність. З тим нічого робити й ніхто не дивується ані там, ані вже й тут, цій примусовій традиційній темі.

Проте в творчості молодих є й інші необхідні тепер там теми, що значно свіжіші від оспівування Сталіна. Це погрожування Америці й заклики до бою з американськими агресорами:

> А тепер ось знову гади
> [з Уолл-стріту
> Нам грозять війною,
> [у крові втопить
> Хочуть землю нашу —
> [серце всього світу,
> Хочуть нас примусить
> [у неволі жить.
> (М. Негода)

Протиамериканські виступи повторюються в усьому збірнику.

> Знову банкіри в Нью-Йорку
> [люто кричать про війну,
> Атомні бомби готують,
> [ними погрожують нам.
> Танки нові виробляють.
> [Чуючи кризу страшну,
> Гонять до нас дипломатів—
> [їздить в портфелях війна.
> (О. Максимейко)

Про інші імперіялізми покищо мови немає — удар по американському:

> Вже знову погрожує світу
> Побоїщем новим палій.
> З Нью-Йорка,
> З кубла Уолл-стріту
> Несеться війни буревій.
> (Д. Луценко)

Але цей удар — ніяк не показний для дійсних настроїв літературного молодняка, це невідклична „казьонщина" совєтської писанини останніх років.

Незмінний в темах нової літератури лишився колхозний побут, завод і шахти. Очевидно, це коло вражень, в яких обертається українська молодь. Далі існує якась межа, що поза неї доступ не всім народам СССР дозволений. Ані опису бібліотек, музеїв, аудиторій вищих шкіл, ані вражень з мандрів і цікавих зустрічів в альманасі не стрінемо. Стрінемо знайоме ще з минулого століття, хіба з побільшеними впливами російської мови.

Проте понад зрусифікованим словником, понад провінційністю й невільничістю тем, проростає найпотаїльніше, — запал юних, що прагнуть „портрети обличчя земного в архіви історії здати, а риси рельєфу нового на нові наносити карти".

І ще, — проростання нових безсумнівних талантів, що з них найнадійніша Валерія Гуртовенко, що вміє находити мистецьке слово:

> Я спитала в полі опустілім,
> Де лежать заіржавілі каски,
> Хто ото пшеницю недоспілу
> Поламав осколками
> [фугаски?
>
> чи:
>
> ... там
> Де пахло полинню,
> Де терпли жилаві руки,
> Де радостями скупими
> В обніжках цвіли чебреці...

БІДА З КОЛХОЗОМ

(Правдива подія з часів московсько - большевицької окупації Західної України).

В березні 1941 р. прийшов до райпарткому" (найвища большевицька партійна влада району) у підкарпатському містечку С. голова колгоспу села Б-а, щоби у визначеному речинці скласти особисто звіт у справі включення до колгоспу всіх мешканців села. Зголосився він до першого (головного) секретаря райпарткому (тоб-то шефа організації) і заявив, що поширення колгоспної організації на всіх мешканців села поступає „планово", тоб-то задовільно, а є тільки один виняток. А саме селянин Т. відпекується від впису до колгоспу. „Ще він,як він" — говорив дальше голова колгоспу — „але його жінка, знана як найбільша злісниця в цілому селі, заявила явно, що її чоловік не має права рішати про впис до колгоспу так, як взагалі не має він в хаті ніякого голосу, а „хтонебудь прийшов би до неї з справі впису до колгоспу, то з цілою головою не вийде з її хати, хоча б і вона,сама мала при цьому наложити навіть життям".

Вислухавши такий „доклад" та трохи подумавши, заявив секретар, що на днях приїде особисто до села Б-а і поговорить собі ясно з селянином Т. та його, жінкою. якоюсь навіженою бабою. чи „відьмою" і від себе не радив би тим людям, щоби вони виявили будь-який спротив. „А це" — говорив дальше всесильний секретар — „що той селянин займає досі таку опозиційну поставу і що його жінка так бунтарськи ставилася до колгоспу, вказує, що в тому селі не є ведена як слід масово - розяснююча робота та що підхід за притягненням всіх селян до колгоспу є зовсім неправильний. Так! — кричав секретар—„це тільки неправильний підхід управи колгоспу, це явне зірвання плану, це просто саботаж, за що отвітиш страшно, ох страшно, будеш знати, як карає совєтська власть"!

Наляканий до краю голова колгоспу вийшов мовчки і ніким не задержуваний подався сейчас у своє село, проклинаючи в дусі цілий колгосп, своє головування та райпартком.

Після нецілих двох тижнів одного гарного пополудня заїхало перед хату, де містилася управа колгоспу села Б-а нове авто, з якого висіло 5 осіб: перший і другий секретар райпарткому і трьох членів НКВД, опричників відомих на цілу околицю зі своєї жорстокости. Увійшовши до середини, казали приявному голові колгопу закликати собі негайно селянина Т. і його жінку, яких треба за всяку ціну спровадити. Після якої години припровадив висланий головою „десятник" селянина - опонента, який на звернений до нього секретарем ройпарткому запит, чому не прийшла жінка, заявив, що жінка, на яку він не має ніякого впливу, пішла ще вчора „на трите село" помагати своїй сестрі при вичищуванні зерна, потрібного до наказаної здачі для держави, т. зв. хлібозаготівлі.

Секретар заспокоївся очевидячки тим вияснениям, а опісля, прибираючи дуже ввічливий вираз, запитав селянина Т., чому він досі не вписався до колгоспу. „Нехіттю" — казав перший секретар — „чи ворожою поставою жінки ти не можеш заслонюватися, бо якщо ти впишешся, то автоматично жінка і діти будуть включені до колгоспу", при чому запитав селянина, чи голова сільради та голова колгоспу вияснили людям ці квестії та чи їхній підхід до справи заохочував селян вписуватися до колгоспу. Селянин відповів, що справа заложення в селі колгоспу зістала вповні вияснена, що й він сам розуміє і доцільність колгоспу і значіння колгоспної організації для держави, але жінка його, що „про неї напевно знає пів світа" не дала б йому й жити, якщо він вписався б до колгоспу, що ніякі переконування „бабі не поможуть", а совєтська конституція не призволює вжити фізичної сили, так, як це дістьсе в імеріялістичних, буржуазних державах.

„Щооо?!" — крикнув секретар райпартиому — „який же ж ти голова сім'ї? Якщо я був би на твоєму місці, то я вже „скрутив би бабу" так, щоб й не пиєнула, а свойого я таки досяг би". „Гляди — говорив він дальше — „щоби до тижня справа була полагоджена так, як того вимагає партія й уряд, бо інакше поїдете обоє з жінкою на білі ведмеді, як вроги народа".

Селянин встав і без надуми став говорити: „дякую вам товаришу за ласкаві слова, тепер вже знаю, що маю зробити. Сейчас з л а д ж у (приготую) собі доброго бука і як тільки моя жінка вернеться від своєї сестри, я візьмуся до неї. Що її поломлю кости, то правда, але може теж бути, що й сам наложу головою. Та якби я вийшов цілий з тої битви, то вас всіх беру на свідків, що я мав розказ з району „прикрутити бабу", а я завжди служав всяку власть, а вже радянську владу слухаю найбільше. Будьте здорові" — закінчив селянин кланяючися і зробив рух, щоби вийти з хати.

Але на даний секретарем знак, придержали селянина міліціонери НКВД, а секретар заявив: „покищо залиши справу, не бий жінки і радше покищо не вписуйся до колгоспу та під ніякою умовою не говори жінці нічого про нашу нинішну розмову. А я приїду тут на другий раз і сам поладнаю по доброму справу з твоєю жінкою".

„Товариші з району" відїхали, а заки приїхали в тій справі вдруге, почався наступ німецької армії і секретар поїхав „на родіну" заміняючи таким чином примусовою втечею заповіджений свій приїзд до села Б-а, щоби полагодити справу притягнення до колгоспу цеї „опірної" жінки.

Іван Семенович.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„Добра оплата праці колхозника"

В „Рад. Укр." 27 червня вміщено довшу кореспонденцію про взірцеву роботу колхоза ім. Жовтневої революції Одеського району. Це колхоз, що сіє пшеницю, має фарми худоби, в яких „застосовується автонапування худоби, електродоїння корів, механізоване приготування корму для худоби" і т. п. Підсумовуючи висліди цієї високої техніки і організації, кореспондент пише: „Праця колхозників добре оплачується. В 1951 році на трудодень вони одержали по 2,5 кілограми зерна і по 6 карбованців грішми на кожний вироблений трудодень". Нагадаємо нашим читачам, що державна ціна одного кілограма хліба після п'ятого зниження цін складає 3 карб. 30 коп. Не будемо порівнювати скільки кілограмів зерна, найліпшої пшеничної упакованої в пачках муки чи хліба може купити наш сільсько-господарський робітник у В. Британії за свій денний зарібок. Пригадаємо, лише, що сорок літ тому „визискувач поміщик" на шарівці буряків платив поденниці денно від від 30 до 40, інколи більше, копійок, за які можна було купити 7-8 кілограмів жита. Жінка, що працювала в поміщика „за десятого снопа" денно заробляла 16-20 кілограмів зерна, при тому того, яке жала. Косар заробляв денно 1,5-3 рублі, за які можна було купити 25-50 кілограмів пшениці. Сучасна „добра плата" колхозника в передовому колхозі, з тракторами, електродоїнням, автонапуюванням і т. п. ледве дорівнюється п'ятій-десятій частині поденного робітника колишнього поміщика. В цьому й є сенс московського соціялізму, принесеного для українського хлібороба: збільшення визиску українського хлібороба в п'ять-десять разів більше через московський колхоз, ніж це робив московський (і польський) поміщик на Україні.

„Московське соціяльне щастя"

Недавно помер „дійсний член Академії Наук Медичних Наук СССР, Академії Наук УССР, заслужений діяч науки УССР, орденоносний герой соціялістичної праці Стражеско Микола Дмитрович". Рада міністрів УССР, порядком увічнення його пам'яти винесла постанову, в якій є такий пункт: „5. Закріпити за сином і внуком покійного академіка М. Д. Стражеско — Стражеско Дмитром Миколайовичем і Стражеско Миколою Дмитровичем в довічне користування квартиру в будинку ч. 48а по Володимирівській вулиці в Києві, в якій проживав покійний академік М. Д. Стражеско".

Чому винесено таку постанову? Коли в СССР вмирає, втрачає „ласку", перестає бути корисним для влади людина, то її родина лишається буквально на бруку, бо негайно викидається з кватири, хоч би вона була якнайкраще оплачувана рідними померлого, репресованого чи просто звільненого „за ненадобностю". Щоб бодай часово відтягнути викинення на вулицю з кватири родини померлого академіка, як бачимо, треба аж врочистої постанови „Ради міністрів УССР". Маленька краплина води, в якій відбивається справжня природа „московського соціялістичного щастя" і „сталінського піклування про людину".

Цілий випуск інституту відправлено на працю за межі України

„Новий загін молодих спеціялістів випустив інститут харчової і холодильної промисловости в Одесі. Навчання закінчили 250 чоловік. Молоді спеціялісти виїжджають на роботу в Естонську, Латвійську, Литовську, Молдавську, Вірменську, Грузинську, Туркменську і Узбецьку союзні республіки". („Рад. Укр." 28 червня). З повідомлення бачимо, що ніодин випускник інституту не залишився на Україні і не відправлений у властиву Московщину, а всі відправлені для повнення московської окупаційної служби в національні республіки. Стара московська практика — „руками одних поневолених душити других".

„Випуск шкіл й училищ трудових резервів"

минулого року на Україні становив 82.5 тисячі молодих робітників (з „Рад. Укр." 2 липня). Випускники цих шкіл є юнаками по 17-18 років, часто ще менше. Де вони приділяються до праці? Про це „Рад. Укр" каже: „Тільки в Сталінській области на підприємствах міністерства вугільної промисловості зараз працює понад 40% колишніх випускників училищ і шкіл трудових резервів, а на будовах міністерства будівництва підприємств важкої індустрії коло 50% . . . випускники миколаївського ремісничого училища відправлені на будівництво висотних споруд Москви".

(„Українська Думка")

ЗВЕРНЕННЯ АДМІРАЛА КІРКА В СПРАВІ Б. СОВЄТСЬКИХ ГРОМАДЯН

Як у нас було вже згадувано у Венесуелі дуже погіршилося положення б. совєтських громадян, що опинилися в тій країні після 2-ої світової війни. В обороні тих осіб, що їх утотожнюють безпідставно з підривними елементами, адмірал Кірк написав листа до п. Елеонори Рузвелт, яка очолює Комісію прав людини в ОН. Адмірал Кірк, як предсідник АКОНР переконливо твердить, що ці особи не можуть сприяти комуністам: „досвідчивши жах і приниження життя під владою кремлівських диктаторів, вони є союзники вільного світу у боротьбі проти комуністичної загрози. Було б сумно й шкідливо для справи майбутнього звільнення всіх народів Росії, якщо б несовєтський світ виявився не в стані зрозуміти це й поставив б під загрозу життя антисовєтських втікачів".

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Розвиток кредитової кооперативи „Самопоміч"

Під ч. 77 Іст 7-ма вулиця знаходиться Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" у Ню Йорку.

Основана 19 травня 1951 року із 37 членами й уділовим капіталом $305 — після однорічної діяльности (на день 31 травня 1952) мала Кредитова Кооператива „Самопоміч" у Ню Йорку вже 305 членів та $3,694.71 уділового капіталу.

Ці уділи — у висоті від $5 до $2,000, це в дійсності вкладки ощадности, бо член може їх кожночасно вибрати частинно чи в цілості. Він залишається повноправним членом, як довго має щонайменше $5 уділу. Уділи опроцентовуються у формі дивіденди, що її ухвалюють члени щорoку на загальних зборах.

Очевидно, дирекція не переховує зібраних грошей у шафі. Вона передає їх негайно до банку. Але з того не виходить, що Кредитова Кооператива „Самопоміч" збирає гроші для банку, що вона є немовби посередником чи філією банку. Бо й такі дивачні погляди доводиться чути між нашими людьми. Ні, вона завідує тими грішми зовсім самостійно, а саме уділяє своїм членам позики. Першу позику видано 17 червня 1951 в сумі $150. В міру зросту уділового капіталу зростала й висота позик. Нині може кооператива дати одному членові позику до висоти $3,000. За перший рік діяльности видала кооператива 90 позик на суму $26,212.

Можна би думати, що наші люди в більшості ощаджують і складають гроші. Воно так, а всетаки чимало із них потребує кредиту. І то не лише недавно прибулі. Бувають всякі випадки, потреби й оказії в родині. Люди купують хатню обстановку, холодільні, самоходи й доми. Є врешті, немногі, щоправда, підприємці які потребують кредиту на ведення чи розбудову підприємства.

Покищо тільки частина із потребуючих звертається до кредитової кооперативи. А шкода! Чимало наших людей користає ще із пєслуг так поширених у Ню Йорку корпорацій дрібного кредиту, дарма, що там треба заплатити майже тричі вищі відсотки, як у кооперативі. Ще більше купує різні предмети на сплати ратами, не здаючи собі справи, що це одна із найдорожчих форм кредиту.

Дехто певно ще не знає про існування кредитової кооперативи, а декого може відстрашує те, що треба дати ручителів. Може і справді вимоги під тим оглядом були дотепер дещо утяжливі. Однорічний досвід виказав що члени сплачують позики дуже точно. Тому рішено полегшити вимоги відносно ручителів, а також уділяти інвестиційні позики на довший реченець сплати.

Всі позики є убезпечені не тільки на випадок смерти, але також на випадок тривалої непрацездатности довжника. Минулого року помер один із довжників і асекураційне товариство сплатило кооперативі в цілості довжну суму, звільняючи від тягару родину та ручителів покійного. Кредитова Кооператива „Самопоміч" убезпечує також власним коштом всі уділи (ощадности) членів до висоти 1,000 долярів та із деякими обмеженнями відносно віку членів. Так отже на випадок смерти члена його спадкоємці одержують не тільки повний зворот його уділу, але крім того асекураційну премію, рівну висоті уділу на день смерти, якщо покійний зложив його перед покінченням 54 року життя. І за уділи вплачені після покінчення 54 року життя виплачується асекураційну премію, однак уже не в 100%, а тільки в 75%,50% та 25% залежно від віку члена у хвилі вплати уділу.

Така додаткова асекурація, до того ще й зовсім безкоштовна, доступна тільки для членів кредитових кооператив (кредіт юніонс), які є об'єднані у „Кредіт Юніонс Нешенел Ассосіейшен" (у скороченні КЮНА) та до якої належить і наша кредитова кооперація. Ніякі інші кредитові установи у ЗДА не дають своїм вкладчикам таких користей. З тої причини зустрічаємо в нашій кредитовій кооперативі дивне на перший погляд явище, що члени затягають радше позики, чим вибирають свої уділи, або інакше кажучи, затягають позики на підклад своїх уділів, не бажаючи їх нарушити. Такі позики дає очевидно кредитова кооператива без ручителів та на нижчі відсотки.

Досі ще урядування в кредитовій кооперативі тільки двічі в тиждень, а саме в четвер від 6-8 вечером та в неділю від 12-2 пополудні. Виявилося, що ці години догідніші для членів, ніж щоденні урядові години в банках від 9 вранці до 3 пополудні, коли саме люди при праці. З тої самої причини вони є догідніші також для безплатно урядуючих директорів кредитової кооперативи.

Очевидно кредитові кооперативи (юнії) в ЗДА — це не банки, дарма, що між ними є чимало великих установ із мільйоновими уділовими капіталами. Банк — це підприємство (бизнес) з метою осягнути якнайбільші зиски. Вкладчики не мають там ніякого голосу ані впливу на спосіб господарювання їхніми грішми. У кредитовій кооперативі є кожний вкладчик одночасно членом і має рівний голос на загальних зборах, на яких вибирають з-посеред членів дирекцію, кредитовий та контрольний комітет та рішають про всі справи кооперативи. Кредитова кооператива — це не заробіткове підприємство ані добродійна установа, це служба (сервіс). Служба для об'єднаних у ній членів. „Цей клич кредитової кооперативи в Америці обов'язує й нашу кооперативу. І треба признати, що вона вже в першому році існування принесла багато користи своїм членам. Хоч би згадати $4,000 позики, що їх уділено на оплачення коштів переїзду до Америки для скитальців, що втратили право безплатного переїзду.

Тому-то на цьогорічному з'їзді Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" рішено змагати до основання кредитових кооператив по можності при всіх Відділах об'єднання. І справді побіч вже чинних кредитових кооператив у Ню Йорку, Шікаґо та Филаделфії підготовлять з а с н у в а н н я таких кооператив Відділи „Самопоміч" у Дітройті та Нюарку. Слідом підуть незабаром і інші Відділи „Самопомочі"

Чому якраз „Самопоміч"? — Закон про кредитові кооперативи обмежує їх діяльність до круга осіб, що є зв'язані приналежністю до якоїсь організації чи професії, та їхніх родин. Серед численних українських організацій одиноке Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" ; доступне для всіх чесних українців без огляду на всякого роду різниці. Тому-то й кредитова кооператива основана на базі членства Об'єднання Українців в Америці. „Самопоміч" має змогу постепенно присднати в члени цілу українську громаду в даній місцевості, а тим самим здобути тверді основи для успішного розвитку.

Треба отже побажати, щоби ці наші „народні каси" росли та розвивалися. З часом вони доведуть до скупчення нашого гроша в наших власних руках для добра та господарського поступу нашої громади.

Р. Р-ий

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

УЯВНА АТОМОВА БОМБА „ВПАДЕ" НА НЮ ЙОРК

Ню Йорк. — Найбільше місто ЗДА буде переживати 30 серпня уявний напад ворожих літаків, які „скинуть" на місто атомову бомбу. Станеться це увечорі о год. 7.55. Мета „ворожого" нападу — виявити оборонну готовість п'ятидесяти тисяч членів цивільної оборони. Це число — лише частина осіб, що зголосились й готуються до уділу несення помочі загроженому населенню під час майбутньої війни. Населення міста не буде брати участи в протилетунському поготівлі, проте керівництво цивільної оборони радо повітає здисципліновану участь нюйорчан у протиатомових вправах. Перші осторогн про наближення ворожих бомбовців будуть передані системою 1,709 остерігальних апаратів у найважливіші інституції міста, а потім завиють 579 сирен, сповіщаючи публіку про близьку небезпеку.

ВИНАЙДЕНО ЛІК НА СВЕРБЛЯЧКУ І ЦВІЛЬ

Ню Бронсвік, Н. Дж. — Складник, звісний під назвою SR - 406, що вбиває заразки, які викликають сверблячку, пеленкову висипку, випрівання шкіри між пальцями в ногах і багато інших „тропікальних недуг", вироблено в лябораторії університету Ротґерс при співпраці лябораторій Ессо з Лінден. Лік убиває в зародку підложжа („фунґус") таких недуг і тому дуже придатний для запобігання згаданих недомагань і невигод. Д-р Роберт Г. Дайнсо, професор університету Ротґерс, твердить, що складник нешкідливий і найвище дає такі наслідки, як кухонна сіль. Новий винахід надасться найкраще на вбивання цвілі на овочевих деревах та вигнивання ратиць у худоби. В торгівлі винахід має кілька назв.

УКРАЇНЕЦЬ — ВІДЗНАЧЕНИЙ ПОРТУГАЛЬСЬКИМ НАУКОВИМ ДОСЛІДНИКОМ

Нещодавно в: Jornal Do Medico. Po. XIX (472) 285-295, 1952, відомий португальський вчений, що займається дослідами над конституційною типольоґією Ґнібальо Сотто — Майор Реґґо у своїй праці п. з. „Конституція і хронічна сізофремія" зайняв принципове становище до головних засад конституційної типольоґії та особливо підкреслив о р и ґ і н альність праць у цій ділянці українського науковця д-ра Ярослава Б. Петришина з Ню Йорку.

Португальський дослідник пише між іншим: „Незалежно від расових детермінацій, Петришин, відомий розслідник,, задемонстрував конституційні типи, що він ствердив на українських еміґрантах".

Д-р Я. Петришин, як відомо, це перший український науковець, що в своїх дослідах заторкнув принципові проблеми конституційної типольоґії, цим самим впровадив в українську науку нову ділянку вчення.

Соматологічно - психологічними питаннями досі не займався ні один із українських науковців.

Ширше та докладніше про дослідну працю Петришина опублікував німецький вчений проф. Кречмер, про що була згадка на сторінках „Свободи" в минулому році.

• РОЗШУКИ •

ПОШУКУЮ брата — Ореста Славського з Теребовлі, який здається перебуває тепер в Німеччині. — Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:

ANNA DIDUCH
(з дому Slawska)
181 Morgan St., Jersey City, N. J.
Проситься европейські часописи передрукувати!

ПОШУКУЮ брата МИХАЙЛА НИЧКУ з Копичинець-Кабівці. Перед 2-ою світовою війною жив в Сіятов коло Вашінґтону. Його, або тих, що про нього знають прошу писати на адр.:

DMYTRO NYCHKA
17 Rolyat St. — Toronto, Ont.
Canada

ПОШУКУЮ братів: МИКОЛУ І ІВАНА МАТУШКЕВИЧ з с. Хомяківка, р-н Гвіздець, пов. Коломия. Виїхали з Німеччини до Америки в 1949-50 рр. Прошу ласкаво писати:

MICHAEL DMYTRUK
William St., Clave, S. A., Australia

Решетило Микола, ПОШУКУЄ Гудима Олексу, сина Адама і Анни з с. Черниця, пов. Броди, який виїхав з Німеччини до Америки 1949 р. Прошу відгукнутися на адресу:

MYKOLA LOMIKOWSKY
68 Rawdon St.
Brantford, Ont., — Canada

ПОШУКУЮ свого тата МИКОЛУ МУШИНСЬКОГО, який має перебувати в Finville, Pa., Washington Co., U. S. A. Хто знає про нього або він самий, прошу написати на адр.:

WOLODYMYR MUSHYNSKI
P. O. BOX 444
Timmins, Ont., — CANADA

• ПРАЦЯ •

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

УКРАЇНСЬКІ КАНДИДАТИ В АЛЬБЕРТІ

Дня 6 серпня в пров. Альберта відбуваються провінціональні вибори. Мають вибрати усіх 61 нових послів, а зголошених кандидатів є 180. Українці кандидують у дев'ятьох округах і зголосили 17 кандидатів. В трьох округах є по три кандидати, і всі вони українці, які є членами різних партій. Найважніші партії в Канаді такі: суспільно-кредитова, ліберальна і консервативна.

УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРСЬКА СПІЛКА В ТОРОНТІ

Недавно відкрита Молочарська Спілка в Торонті продукує ферментовані молочарські продукти як йогурт, сметану, кисле молоко, маслянку, сири та сирки, все за рецептами колишнього львівського „Маслосоюзу". Приміщення Молочарської Спілки є недалеко вул. Каледж, при 291 Палмерстон ев.

УКРАЇНЕЦЬ ДИРЕКТОРОМ МИСТЕЦТВА В ШКОЛАХ ВІННИПЕҐУ

Шкільна рада у Вінніпеґу призначила Івана В. Панькова новим директором мистецтва для міських шкіл. Він був давніше інспектором прикладного мистецтва у Технічно-Професійній Школі і саме отримав стипендію для студій в університеті Індіяни.

ВІДЗНАЧЕНІ СТУДЕНТИ-УКРАЇНЦІ В МАНІТОБІ

У Манітобському університеті були відзначені за 1951-52 академічний рік стипендіями і нагородами такі студенти українці: Кляра Барилюк, В. Р. Вол, В. Г. Кохан, Алма А. Коссар, В. Омелян, Д. И. Продан, Патриція А. Прокопенко, В. Рурик, О. Г. Савчук, Т. Шепертицький, Орест Чайковський і Ольга Якимишин. За високі осяги в студіях української мови й літератури стипендію Клюбу Українських Професіоналістів і Бизнесменів одержала Алма А. Коссар, стипендію Українського Народного Союзу — Ольга Якимишин. Клюб Українських Професіоналістів і Бизнесменів не тільки признає стипендії, але й утримує на свій кошт катедру української мови й літератури в Манітобському університеті.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС

З датою 17 липня появився в Торонті новий український часопис двотижневик „Наша Держава", орган консервативно-державницької думки. Видає „Нашу Державу" Видавнича Спілка, яку очолюють: М. Гетьман — голова і Ол. Петренко — писар-скарбник. Головним редактором „Нашої Держави" є Михайло Гетьман, кол. довголітній редактор „Українського Робітника".

(За українською канадійською пресою)

„Забутливість" допомогла вирватися на волю

Гельсінкі. — Румун, що здобув шосте місце в стрілянні на Олімпіяді, розповідає, як він вирвався на волю. Він навмисно залишив свій пістоль на грищі і з ним поїхав автом один із двох вартівників, що його завжди берегли в Гельсінках. Коли вони верталися, спортовець сказав, що бажає купити собі пам'ятку з Гельсінок. Його вартівник висів разом з ним. Коли обидва купили собі пам'ятки, Панаіт Калькай заявив на вулиці, що він не вертається до Румунії. Вартівник силою тягнув його до машини. Але спортовець вистрілив зі свого пістоля, на стріл надбігла поліція і врятувала його від насильного схоплення. Один чужинець узяв його до свого мешкання і так допоміг румунові не вертатися додому. Тепер він заявляє, що радо виїде до чужих країн, а найрадше до ЗДА.

КОМУНІКАТ

Ректорат Української Економічної Високої Школи (в скороченні), яка існувала в Мюнхені, Німеччина, подає до відома професорам, абсольвентам та студентам УЕВШ як рівнож всім установам, що на основі рішення Професорської Ради з дня 9 квітня 1949 р. УЕВШ находиться в стані консервації.

Одночасно повідомляє Ректорат, що Баварське Міністерство Освіти та Культу листом з дня 25 серпня 1951 ч. XI. 5801 визнало Українську Економічну Високу Школу, яка находиться в Мюнхені, як високу школу.

Члени Сенату школи находяться на терені ЗДА й у всіх справах школи звертатися до секретаря Професорської Ради Д-ра Василя Одинського, 227 So. 1st Street, Brooklyn 11, N. Y.

Ректорат

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. серпня, в церковній галі, зараз по співаній Службі Божій. Крім того урядники полагоджують справи в четверту неділю зараз по Сл. Божій, в церковній галі при Fillmore & Oneida St. Просимо всіх членів платити вкладки начас кожного місяця, бо хто не заплатить, буде суспендований. Тепер проситься усіх дорослих членів сповнити ухвалу Конвенції і дати одного доляра на Союзівку. — *І. Була, предс.; П. Володка, фін. секр.;* М. Левицький, кас.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 17. серпня, в год. 6. ввечорі, в У. Н. Домі 183 Fleet St. Проситься членство точно прийти на збори та вирівнати свої вкладки, щоб уряд не мусів ходити за вкладками. Тих, що не заплатять уряд буде змушений суспендувати.— І. Грабар, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106 відбудуться в неділю, 17. серпня в Домі Відділів УНС, 843 North Western Ave., о год. 12-ій вполудне. Просимо всіх членів прибути на збори бо є важні справи до вирішення, а що найважніше, треба заплатити свої місячні вкладки, бо інакше мусимо суспендувати таких членів, що довгують 2 або 3 місяці. — О. Любас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be held Sunday August, 17, at Church Hall 4952 So. Paulina St. at 2:00 P.M. — P. Trusiak, rec. secr.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, від. 83 повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу 16. серпня, о год. 7-ій ввечорі, в Домі Тов. У. А. Горожан, 847 Френклин вул. Проситься членів прибути та вирівнати свої вкладки. — С. Чорномаз, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5 відбудуться в суботу, 16. серпня, в год. 7:30 ввечорі, в галі У. Д. Гор. Клюбу 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх членів прийти на збори. Довгуючі члени повинні вирівнати свій довг. — М. Ливицький, предс.; Гр. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

Йонкерс, Н. Й. — Т-во Подільська Січ, від. 8 матиме свої збори в неділю 17. ц. м., о год. 2 попол. в клюбовій залі при 13 Washington St. Просимо членів явитися і вирівняти залеглі вкладки. — Н. Мазур, предс., В. Мандзій, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Від. 397 повідомляє, що побір складок буде в неділю, 17. серпня від год. 12-2. Просимо довгуючих членів вирівняти залеглі вкладки, щоб не бути суспендованим. Також буде урядування в суботу 16-го, від год. 7—8 ввечорі. З цим місяцем починаємо збірку на „Союзівку" тому просимо приготовитися. — О. Штогрин, секр.

ОЛИФАНТ, Па. — Бр. св. Кирила і Методія, від. 86 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. серпня, по Службі Божій де звичайно. — Проситься членів взяти участь в зборах. — Секр.

СКРЕНТОН, Па. — Від. 123 Пресв. Богородиці повідомляє, що місячні збори відбудуться дня 16. серпня в церковній салі зараз по Службі Божій. Також проситься членів принести $1 на дім „Союзівку". — М. Єванцев, предс.

ПАСЕЙК, Н. Дж. — Т-во ім. Тараса Шевченка, від. 42 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 17. серпня, о год. 2-ій попол., в домівці УН-Дому, 237 Hope Ave. На зборах буде порушена справа театральної вистави, тому просимо всіх прийти, щоби можна було розділити ролі. — В. Марущак, рек. секр.

АНСОНІЯ, Конн. — Т-во А. Вончевського від. 10 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 17. серпня, зараз по Службі Божій в парохіяльній Галі. Проситься всіх членів прийти на збори і вирівняти свої залеглості, щоб не наразитися на суспенду. — Г. Рубас, предс., В. Глива, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Тов. Запорозька Січ, від. 342 повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в неділю 17. серпня, о год. 2-ій попол. в галі церковній на Roosevelt Ave. Проситься усіх членів явитися на час. Напоминається довгуючих членів, щоби сповнили свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. — Гр. Волянський, пред. Н. Кіра, кас., І. Маркович. секр.

САВТПОРТ, Конн. — Т-во ім. Т. Шевченка, від. 84 подає до відома, що звичайний місячний мітінґ відбудеться 17. серпня, в неділю попол. точно о год. 4-ій в галі Укр. Народн. Дому, 279 King's Highway West. Проситься всіх прибути на час і полагодити справи, які будуть на порядку дня і поплатити свої місячні вкладки. — В. Максимюк, пр., М. Сендзік, касієр, П. Дудко, секр.

ПАЛМЕРТОН, Па. — Бр. св. О. Николая, від. 369 повідомляє, що місячні збори вібудуться в неділю 17. серпня, о год. 4-ій пополудні. Проситься всіх членів прийти на збори бо є важні справи. Напоминається довгуючих членів вирівняти свій довг цього місяця. — І. Климишин, пр., А. Деркач, кс., М. Куба, секр.

ВІЛКІС БЕРІ, Па. — Місячні збори Бр. св. О. Николая від. 99 відбудуться в неділю, 17. серпня, зараз по Сл. Божій, в парафіяльній галі. Проситься членів прийти на збори і заплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Бр. св. Димитрія, від. 288 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. серпня, зараз по Службі Божій, в парохіяльній галі.. — Д. Мушастий, секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Т. Шевченка, від 64. просить усіх членів на збори, 16. серпня. Прийдіть та вирівняйте належитість за тикети на пікнік, а також заберіть свої дивіденди та заплатіть свої вкладки. — І. Вирний, секр., 236 Gilbert Ave, East Paterson, N. J.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу 16. ц. м. точно о год. 5:30 попол. Просимо всіх членів вирівняти залеглі вкладки та відобрати свої чеки на дивіденду за 1952 р. — Уряд.

ЧЕСТЕР, Па. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156 повідомляє, що місячні збори відбудуться в п'ятницю ввечорі, 15. серпня ц. р., точно 7:30 в Громадськім Домі. Проситься, щоб усі члени були присутні. — Н. Муляр, пр., В. Трач, кас., В. Новак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339 відбудуться в суботу 16. серпня ц. р., о год. 7-ій ввечорі, в домі громади на Лоренс ст. Напоминається довгуючих членів бути присутніми і вирівняти залеглі вкладки. — І. Кмутин, пр., І. Сорока, кас., Я. Хромяк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Чергові збори Т-ва Укр. Народного Дому, від. 316 відбудуться в четвер, 14. серпня, о год. 8-ій веч. в Товариськім Домі, 831 Джозеф Евню. Проситься усіх членів прибути на означений час. П. Ковтун, гол., В. Гнатків, кас., В. Гавриляк, фін. секр., В. Іванців, рек. секр.

ШІКАГО, Ілл. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, від. 252 відбудуться в неділю, 17-го серпня, о год. 12-ій в полудні у залі, 2250 В. Кортез вул. Проситься всіх членів прийти. — Когут, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge, Branch 112 will hold their mounthly meeting on Aug. 17, 1952, at St. Peter & Paul Church Hall after 2nd & 3rd Mass. We urge all members to attend who are in arears in dues. — A. M. Cooper, secretary.

АЛЛЕНТАВН, Па. — Братство св. Арх. Михаїла, від 147 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. серпня на парафіяльній галі, 803 Фронт стр., в год. 1:30 попол. Проситься членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Рівнож напоминаємо довгуючих членів вирівняти свої вкладки. Просимо родичів платити за своїх дітей, бо дитячої каси нема, а секретар не буде завжди своїх грошей висилати до Союзу. — Д. Рудакевич, пр., Н. Біленький, кас., І. Федорак, секр.

РАРІТАН, Н. Дж. — Місячні збори членів від. 332 відбудуться в суботу, 16. серпня, о год. 7:30 ввечорі в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів прийти на збори. — М. Сірмак, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Т-во Любов, від. 370 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 17. серпня, зараз по великій Службі Божій, в церковній галі, 127 Парк вул. Проситься всіх членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівняти свій довг, бо в противнім разі подасться їх до суспензи. — П. Воляник, пр., В. Колесьнік, кас., Р. Голубович, фін. секр., К. Марущак, рек. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє, що місячні збори відбудуться, в суботу 16. серпня, о год. 7:30 ввечорі, в галі "War Veterans", при 19 Washington Av. Проситься всіх членів прийти на збори і вирівняти свої місячні вкладки. Маємо також і інші справи до полагодження. — Д. Геча, предс., В. Реновець, кас., Й. Ярема, секр., Ю. Лонишин, рек. секр.

Вунсакет, Р. Ай. — Місячні Збори Т-ва Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в суботу 16-го серпня, в парохіяльній залі — 74 Геррис Ев., в год. 7-ій веч. Просимо всіх членів прибути на ці збори, бо маємо важні справи до обговорення і до полагодження. — І. Кокольський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори, Т-ва Зоря, від. 69 відбудуться в суботу 16. серпня в год. 8-ій ввечорі, в галі Укр. Клюбу, 39 Іст. 7-ма вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

ШІКАГО, Ілл. — Сестр. Благовіщення, від. 125 повідомляє, що звичайні збори відбудуться в понеділок 18. серпня о год. 8 ввеч. в Союзовім Домі, 841 N. Western Ave. Проситься членкиць прийти на означений час. П. Боднарчук, предс. П. Яворська, кас., І. Подола, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, від. 371 відбудуться в п'ятницю 15. серпня о год. 8-ій ввеч. в Січовій Галі, при 18-ій Евню. Проситься приходити на збори і заплатити свої вкладки на зборах відділу. — А. Змий, пред. П. Заболоцький, кас., Ю. Баранюк, секр.

ГАРТФОРД, Конн. — Братство св. Ів. Хрестителя, від. 277, подає до відома членам, що місячні збори відбудуться в суботу, 16. серпня, о год. 8-мій ввечорі, в Укр. Ам. Гор. Клюбі, Whitmore Str. Управа буде приймати членські вкладки також в неділю, 17. серпня, по Службі Божій. Проситься задовжених членів обов'язково вирівняти свої залеглості. — Управа.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Ізраїль отримуватиме зброю із ЗДА

Вашингтон. — Державний департамент сповістив у понеділок, що згідно з новою домовленістю, Ізраїль матиме можливість отримувати від ЗДА на догідних умовах постачання зброї. Домовленість про це, на підставах подібних до тих, що були основою розмов з Египтом та Савд Арабією, була підписана 23 липня. Ізраїль зможе замовляти в ЗДА зброю й уряд ЗДА буде допомагати Ізраелеві в цих операціях, що будуть доконуватися між урядом Ізраїля і приватними фірмами ЗДА. Проте представник державного департаменту підкреслив, що саме тепер країна знаходиться в обмежених можливостях такого роду постачань.

Одночасно сповіщено з Єрусалиму, що строк військової служби в Ізраїлі підвищено для молоді віком між 18 до 26 років на тридцять місяців, а для мужчин 27-29 років до двох років.

ТАРЗАН, ч. 2893. Протиставлення смерті.

Коли партія ввійшла на балькон, очі молодого мужчини на арені внизу, на хвилинку спочили на Тарзані. Потім, з презирливим зирком на Мералю, він навмисно відвернувся.

Нагло дві брами відчинилися. З одної штовхали в огорожу Бетті. З другої, Толдо, сторож печері зі скарбами, вискочив на арену, дико ревучи.